

Sygnatura akt XVI K 182/15

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVI Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Jacek Bytner

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy E. M.

w obecności Prokuratora: Prokuratury Rejonowej Poznań – Grunwald w Poznaniu W. R.

po rozpoznaniu w dniach 10 marca 2016 roku, 13 kwietnia 2016 roku, 14 kwietnia 2016 roku, 23 maja 2016 roku, 6 lipca 2016 roku, 17 października 2016 roku, 28 października 2016 roku na rozprawie

sprawy

**P. D. (1)**

syna J. i A. z d. S.

ur. (...) w O.

**oskarżonego o to, że**

1. w okresie od 11 sierpnia 2010 roku do 15 marca 2013 roku w P., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dokonał przywłaszczenia mienia wielkiej wartości w postaci pieniędzy wypłaconych jako odszkodowanie A. (...) od (...) S.A. w łącznej kwocie 1.597.250 zł (stanowiące równowartość 500.000 USD) na szkodę niżej wymienionych firm, i tak:

- kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy (...) S.A. z siedzibą w B.,
- kwotę 399.320 zł (stanowiące równowartość 125.000 USD) na szkodę firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R.,
- kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy (...) S.A. z siedzibą w W.,
- kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy (...) S.A. z siedzibą w T.,
- kwotę 598.950 zł (stanowiące równowartość 187.500 USD) na szkodę firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.,

**tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 K.k. w zw. z art. 294 § 1 K.k. w zw. z art. 12 K.k.**

2. w okresie od 31 grudnia 2008 roku do 3 lipca 2014 roku w P., będąc Prezesem Zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., nie zgłosił wniosku o upadłość spółki, pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki

**tj. o przestępstwo z art. 586 K.s.h.**

3. w okresie od 6 września do 6 grudnia 2012 roku w P., pełniąc funkcję Prezesa Zarządu spółek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. 41/11; S.A. 206/11/W udaremniał zaspokojenie wierzytelności Spółki (...) Sp. z o.o. w postaci symulatora lotów na statkach powietrznych (...)wraz z

oprogramowaniem poprzez zawarcie w dniu 6 września 2012 roku umowy pożyczki w kwocie 1.224.738,69 zł pomiędzy reprezentowaną przez siebie spółką (...) Sp. z o.o. a spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wraz z załącznikiem w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie przedmiotowej kabiny stanowiącej majątek spółki (...) Sp. z o.o. skutkiem czego jej własność w czasie trwania egzekucyjnego postępowania prowadzonego przez komornika sądowego przeszła w dniu 6 grudnia 2012 roku na rzecz firmy (...) sp. z o.o.

### ***tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 K.k.***

1. przyjmując stan prawny obowiązujący od dnia 1 lipca 2015 roku uniewinnia P. D. (1) od zarzutu popełnienia czynu opisanego w pkt. 1 oskarżenia z art. 284 § 2 K.k. w zw. z art. 294 § 1 K.k. w zw. z art. 12 K.k.;
2. przyjmując stan prawny obowiązujący od dnia 1 stycznia 2016 roku uniewinnia P. D. (1) od zarzutu popełnienia czynu opisanego w pkt. 2 oskarżenia z art. 586 K.s.h.;
3. uznaje P. D. (1) za winnego popełnienia zarzuconego mu w pkt. 3 oskarżenia czynu stanowiącego występki z art. 300 § 2 K.k. w zw. z art. 4 § 1 K.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku, z tym ustaleniem, iż przyjmuje, że czyn miał miejsce w okresie 6 września 2012 roku do 7 grudnia 2012 roku, i za to, na podstawie art. 300 § 2 K.k. w zw. z art. 4 § 1 K.k., skazuje go na karę roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 K.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 K.k. w zw. z art. 4 § 1 K.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku warunkowo zawiesza na okres 3 (trzech) lat próby;
4. na podstawie art. 46 § 1 K.k. w zw. z art. 4 § 1 K.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku zobowiązuje P. D. (1) do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. kwoty 125.000 USD (sto dwadzieścia pięć tysięcy dolarów amerykańskich) oraz kwoty 33.534 zł (trzydzieści trzy tysiące pięćset trzydzieści cztery złote), przy czym spełnienie świadczenia przez dłużnika egzekwowanego wykonywanego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. 41/11; S.A. 206/11/W zwalnia oskarżonego od wykonania przedmiotowego środka (zobowiązanie in solidum);
5. na podstawie art. 71 § 1 K.k. i art. 33 § 1 i 3 K.k. w zw. z art. 4 § 1 K.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku wymierza oskarżonemu karę grzywny w liczbie 100 (sto) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na 200 zł (dwieście złotych);
6. na podstawie art. 630 K.p.k. wydatkami związanymi z oskarżeniem w zakresie uniewinnienia obciąża Skarb Państwa;
7. na podstawie art. 627 K.p.k. zasądza od oskarżonego na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. kwotę 1623,60 zł (tysiąc sześćset dwadzieścia trzy złote i sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów wynagrodzenia pełnomocnika;
8. na podstawie art. 627 K.p.k. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w części odnoszącej się do orzeczenia skazującego i na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 4 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych wymierza mu 2300 zł (dwa tysiące trzysta złotych) tytułem opłaty.

### ***SSR del. do SO Jacek Bytner***

Sygn. akt XVI K 182/15

## **UZASADNIENIE**

P. D. (1) oskarżony został o to, że

1. w okresie od 11 sierpnia 2010 roku do 15 marca 2013 roku w P., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dokonał przywłaszczenia mienia wielkiej wartości w postaci pieniędzy wypłaconych jako

odszkodowanie A. Casco od (...) S.A. w łącznej kwocie 1.597.250 zł (stanowiące równowartość 500.000 USD) na szkodę niżej wymienionych firm, i tak:

- kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy (...) S.A. z siedzibą w B.,
- kwotę 399.320 zł (stanowiące równowartość 125.000 USD) na szkodę firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R.,
- kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy (...) S.A. z siedzibą w W.,
- kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy (...) S.A. z siedzibą w T.,
- kwotę 598.950 zł (stanowiące równowartość 187.500 USD) na szkodę firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.,

***tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 K.k. w zw. z art. 294 § 1 K.k. w zw. z art. 12 K.k.***

2. w okresie od 31 grudnia 2008 roku do 3 lipca 2014 roku w P., będąc Prezesem Zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., nie zgłosił wniosku o upadłość spółki, pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki

***tj. o przestępstwo z art. 586 K.s.h.***

3. w okresie od 6 września do 6 grudnia 2012 roku w P., pełniąc funkcję Prezesa Zarządu spółek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. 41/11; S.A. 206/11/W udaremnił zaspokojenie wierzytelności Spółki (...) Sp. z o.o. w postaci symulatora lotów na statkach powietrznych (...)wraz z oprogramowaniem poprzez zawarcie w dniu 6 września 2012 roku umowy pożyczki w kwocie 1.224.738,69 zł pomiędzy reprezentowaną przez siebie spółką (...) Sp. z o.o. a spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wraz z załącznikiem w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie przedmiotowej kabiny stanowiącej majątek spółki (...) Sp. z o.o. skutkiem czego jej własność w czasie trwania egzekucyjnego postępowania prowadzonego przez komornika sądowego przeszła w dniu 6 grudnia 2012 roku na rzecz firmy (...) sp. z o.o.

***tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 K.k.***

Sąd ustalił, co następuje.

P. D. (1), poczynając od 2003 roku był reprezentantem (prokurentem, bądź członkiem zarządu), a nawet współnikiem szeregu powiązanych ze sobą spółek. Oprócz niego członkami zarządu, prokurentami, bądź współnikami byli T. D. (brak oskarżonego), a także K. D. (bratowa oskarżonego) oraz Z. L. i J. P.. Siatka tych powiązań kapitałowo personalnych przedstawia się następująco.

***Spółka (...) sp. z o.o. w P.*** powstała z przekształcenia spółki (...) sp. z o.o. Zmiana w KRS firmy dokonana została w dniu 3 stycznia 2013 roku na podstawie aktu notarialnego z dnia 17 grudnia 2012 roku. ***Wspólnikiem*** tej spółki ***został P. D. (1)***. On też zasiadł w zarządzie spółki. 26 czerwca 2013 roku wpisano do KRS prokurenta, którym został J. P.. W dniu ***1 sierpnia 2013 roku*** nastąpił ***wpis do KRS zmiany współnika z P. D. (1) na (...) sp. z o.o.*** ***18 marca 2014 roku*** nastąpił ***wpis do KRS zmiany prezesa z P. D. (1) na J. P.*** Prokurentem zaś wpisano Z. L., zaś wykreślono J. P..

***Spółka (...) sp. z o.o. w P.*** powstała na mocy aktu założycielskiego w dniu 9 sierpnia 2012 roku, wpis do KRS nastąpił w dniu 17 października 2012 roku. Wspólnikiem spółki został Z. L.. On też wszedł do zarządu spółki. W dniu 16 lipca 2015 roku nastąpił wpis do KRS zmiany współnika ze Z. L. na J. P.. 16 października 2015 roku dokonano wpisu do KRS poprzez dodanie drugiego współnika w osobie J. F. (1), zmianę kapitału i ilości udziałów. ***31 listopada 2015 roku wpisano do KRS kolejnego współnika K. D. (bratową P. D. (1), żonę T. D. – brata oskarżonego).***

W dniu **12 października 2016 roku dokonano w KRS zmian** wśród wspólników spółki **wykreślając K. D.** i wpisując S. P. i S. D.. Jednocześnie z zarządu wykreślono Z. L., zaś **wpisano do zarządu T. D.** i S. P..

**Spółka (...) sp. z o.o. w P.** powstała z przekształcenia spółki (...) sp. z o.o., której **wspólnikiem była spółka (...) sp. z o.o. w P.. Zarząd** spółki tworzył **P. D. (1)**. Zmiana w KRS firmy dokonana została w dniu 9 stycznia 2008 roku na podstawie aktu notarialnego z dnia 7 grudnia 2007 roku. W dniu **19 marca 2008 roku** nastąpił **wpis zmiany wspólników z (...) sp. z o.o. na (...) S.A.** W dniu **3 lipca 2014 roku dokonano w KRS wykreślenia P. D. (1) z zarządu** spółki. Spółka w chwili obecnej nie ma nikogo w zarządzie spółki.

**Spółka (...) sp. z o.o. w P.** powstała z przekształcenia spółki (...) sp. z o.o., której **wspólnikiem była spółka (...) S.A. w P.. Zarząd** spółki tworzył **P. D. (1)**. Zmiana w KRS firmy dokonana została w dniu 31 maja 2010 roku. W tym samym dniu jako prokurent spółki wpisana została J. F. (1). W dniu 19 marca 2008 roku nastąpił wpis kolejnych prokurentów, którymi zostali J. P. i Z. L.. W dniu **7 lipca 2014 roku dokonano w KRS wykreślenia P. D. (1) z zarządu spółki**. Spółka w chwili obecnej nie ma nikogo w zarządzie spółki.

**Spółka (...) S.A. w P.** powstała na mocy aktu notarialnego z dnia 21 czerwca 2007 roku. **Akcjonariuszem** tej spółki był **C. (...) sp z o.o. w P.. Zarząd** tworzył **P. D. (1)**, zaś radę nadzorczą J. F. (2) i J. Ż.. Wpisem z dnia **21 czerwca 2011 roku** wykreślono z rady nadzorczej J. F. (2), J. Ż. i powołanego w międzyczasie J. P.. **Wpisano** zaś **do rady nadzorczej T. D.,** T. G., P. P. (1). W dniu 18 września 2012 roku dokonano wpisu w KRS powołania drugiego członka zarządu w osobie R. C.. W dniu 25 listopada 2013 roku dokonano wykreślenia R. C. z zarządu, zaś P. P. (1) z rady nadzorczej. W dniu **10 września 2014 roku wykreślono** w KRS **z zarządu P. D. (1)**. Spółka w chwili obecnej nie ma nikogo w zarządzie spółki.

**Spółka (...) sp. z o.o. w P.** powstała na mocy aktu założycielskiego z dnia 24 września 2003 roku i wpisana została do KRS w dniu 5 listopada 2003 roku. **Wspólnikiem** tej spółki został **T. D.**, który także wszedł do zarządu. **Prokurentem** został **P. D. (1)**. W dniu 20 lutego 2007 roku odnotowano w KRS powołanie do zarządu J. B.. W dniu 9 lipca 2014 roku wykreślono w KRS z prokury **P. D. (1)**.

#### **Zarzut 1.**

#### **Przywłaszczenie środków pochodzący ch z otrzymanego odszkodowania**

W czasie, gdy P. D. (1) był prezesem Spółki (...) sp. z o.o. zawarła ona szereg umów, przedmiotem których był zakup samolotów oraz przystąpienie przez współwłaścicieli tychże samolotów do programu (...) i wykorzystywanie tychże samolotów przez te podmioty.

I tak:

W dniu 14 października 2008 roku spółka (...) sp. z o.o. w P. reprezentowana przez P. D. (1) zawarła z umowę bazową 2/09/2008 oraz umowę o zarządzanie 9/08 ze spółką (...) S.A.

W dniu 14 października 2008 roku spółka (...) sp. z o.o. w P. reprezentowana przez P. D. (1) zawarła z umowę bazową oraz umowę o zarządzanie 9/08 ze spółką (...) S.A. (obecni N.)

W dniu 14 października 2008 roku spółka (...) sp. z o.o. w P. reprezentowana przez P. D. (1) zawarła z umowę bazową oraz umowę o zarządzanie 9/08 ze spółką (...) S.A.

W dniu 14 października 2008 roku spółka (...) sp. z o.o. w P. reprezentowana przez P. D. (1) zawarła z umowę bazową oraz umowę o zarządzanie 9/08 ze spółką (...) S.A.

W dniu 14 października 2008 roku Spółka (...) sp. z o.o. w P. reprezentowana przez P. D. (1) zawarła z umowę bazową oraz umowę o zarządzanie 9/08 ze spółką (...) sp. z o.o.

Umowy między wskazanymi wyżej podmiotami zawarte zostały na dwóch drukach. Pierwszy druk obejmował umowę bazową, drugi zaś umowę o zarządzanie. Wszystkie te podmioty ujęte zostały ww. umowach.

W wyniku realizacji tych umów (...) sp. z o.o. nabyła samolot (...) (...) T. (...) nr rej. (...) nr ser. 3260, rok prod. 2008.

Umowa o zarządzanie – (§ 9 tej umowy) wskazywała:

Operator jako ubezpieczający zawiera umowy:

- a) Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej użytkownika statku powietrznego wobec osób trzecich innych niż podróżni, przy czym Uczestnik jest ubezpieczonym (OC);
- b) Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej użytkownika statku powietrznego wobec osób trzecich będących na pokładzie statku powietrznego, przy czym Uczestnik jest ubezpieczonym (OC);
- c) Ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW), w zakresie wszystkich miejsc samolotu;
- d) **Ubezpieczenia od uszkodzeń i zniszczenia statku powietrznego (A. C.)**

[...]

5. wszelkie kwoty wypłacone przez zakład ubezpieczeń tytułem odszkodowania, Odbierane będą przez operatora oraz przeznaczone, bądź to na zakup nowego samolotu, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy, bądź to przekazywane Współwłaścicielom stosunkowo do wielkości przysługujących im udziałów.

W wykonaniu powyższego zapisu spółka (...) zawarła umowę ubezpieczenia. Na mocy ubezpieczenia lotniczego Polisa nr (...) Ubezpieczyciel W. Towarzystwo (...) potwierdził zawarcie ze (...) Sp. z o.o. w P. jako ubezpieczającym i ubezpieczonym 4 ubezpieczeń:

1 Aerocasco,

2 OC Użytkownika,

3 OC Przewoźnika,

4 NNW członków załogi.

Stanowiący przedmiot współwłasności samolot (...) uległ w dniu 31 maja 2010 roku katastrofie lotniczej. Samolot ten został całkowicie zniszczony, zaś załoga wraz z pasażerami zginęła.

W wykonaniu umowy ubezpieczenia W. Towarzystwo (...), uznając zgłoszoną przez P. D. (1) w imieniu (...) sp. z o.o. szkodę, wypłacił spółce w dniu 23 lipca 2010 roku odszkodowanie w kwocie 500.000 USD w walucie polskiej co odpowiadało kwocie 1.597.250 zł.

Kwota ta nie została przekazana współwłaścicielom samolotu, ani nie został z niej zakupiony nowy samolot.

Spółka (...) nie przekazała zatem:

- kwoty 199.660 zł (stanowiącej równowartość 62.500 USD) na rzecz firmy (...) S.A. z siedzibą w B.,
- kwoty 399.320 zł (stanowiącej równowartość 125.000 USD) na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R.,
- kwoty 199.660 zł (stanowiącej równowartość 62.500 USD) na rzecz firmy (...) S.A. z siedzibą w W.,
- kwoty 199.660 zł (stanowiącej równowartość 62.500 USD) na rzecz firmy (...) S.A. z siedzibą w T.,

- kwoty 598.950 zł (stanowiącej równowartość 187.500 USD) na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.,  
Pieniądze te zostały wydane na inne zobowiązania spółki (...) sp. z o.o.

### **Zarzut 3.**

#### ***Ucieczka z majątkiem***

W związku z powyższym spółka (...) sp z o.o. wystąpiła do Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z powództwem o zapłatę. Tenże sąd wyrokiem z dnia 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. 41/11; S.A. 206/11/W zasądził na rzecz M. kwotę 125.000 USD oraz koszty w łącznej kwocie 33.534 zł. W dniu 19 kwietnia 2012 roku M. (...) złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do Komornika Sądowego przy sądzie Rejonowym w Ł..

Po wydaniu tego wyroku spółka (...) sp. z o.o. wystąpiła do sądu powszechnego o uchylenie tego wyroku sądu polubownego. Postępowanie w tej sprawie toczyło się przed Sądem Okręgowym w R. w sprawie o sygn. akt IX Gc 264/12. Orzeczeniem w tej sprawie z dnia 19 października 2012 roku, sąd skargi na wyrok sadu polubownego nie uwzględnił. Wierzyciel kontynuował postępowanie egzekucyjne.

By udaremnić zaspokojenie wierzyciela, P. D. (1) jako prezes spółki (...) sp. z o.o., będąc jednocześnie prezesem spółki (...) sp. z o.o. zawarł umowę pożyczki ze spółką (...) sp z o.o., w której spółka (...) sp. z o.o. pożyczała od (...) sp. z o.o. kwotę 1.224.738,69 zł. Kwota pożyczki miała być przeznaczona na wykup z leasingu dwóch samolotów należących do spółki (...) sp. z o.o. By zabezpieczyć spłatę pożyczki, spółka (...) zawarła w P. umowę zabezpieczenia spłaty pożyczki polegającą na przewłaszczeniu na zabezpieczenie pod warunkiem zawieszającym symultaora lotów na statkach powietrznych (...) wraz z oprogramowaniem. Symulator ten stanowił własność spółki (...) sp. z o.o. W. tego symulatora wynosiła 2.100.000 zł. Brzmienie istotnych elementów umowy w tym zakresie miało następującą treść

#### **§ 2**

W celu zabezpieczenia wiarygodności Pożyczkodawcy wobec Pożyczkobiorcy z tytułu wymienionej w § 1 umowy pożyczki, Przewłaszczający przenosi na Pożyczkodawcę własność rzeczy ruchomej w postaci Symulatora Lotów Na Statkach Powietrznych (...)wraz z oprogramowaniem zlokalizowanym w P. ul. (...), (...)-(...) P. Terminal (...) ogólnej wartości deklarowanej przez Przewłaszczającego na dzień zawarcia niniejszej umowy wynoszącej 2.100.000 zł z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli pożyczka wraz z odsetkami i prowizją przygotowawczą zostanie spłacona przez pożyczkodawcę w terminie określonym w umowie pożyczki, przeniesienie własności straci moc i Przewłaszczający stanie się z powrotem właścicielem tej rzeczy ruchomej – określanej dalej łącznie jako rzecz.

#### **§ 3**

##### **Ust. 1**

Strony ustalają, że skutek prawny przeniesienia własności rzeczy na rzecz Pożyczkodawcy jest warunkowy i nastąpi po ziszczeniu się warunku zawieszającego – powstaniu opóźnienia w spłacie pożyczki wraz z odsetkami i prowizją przygotowawczą. Skutek przeniesienia własności wystąpi również automatycznie w momencie dokonania przez Pożyczkodawcę wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy pożyczki, bez względu na to, kiedy upłynie określony przez Pożyczkodawcę termin wypowiedzenia.

##### **Ust. 2**

Przejęcie własności nastąpi automatycznie bez dodatkowego oświadczenia ze strony Pożyczkodawcy, z chwilą powstania opóźnienia w spłacie pożyczki lub otrzymania przez Przewłaszczającego i Pożyczkobiorcę oświadczenia Pożyczkodawcy o wypowiedzeniu lub o odstąpieniu od umowy pożyczki. W Pozostałych przypadkach przejęcie własności nastąpi z chwilą otrzymania Przewłaszczającego oświadczenia Pożyczkodawcy o przejęciu rzeczy.

Umowa zabezpieczenia została zawarta przez P. D. (1) w imieniu spółki (...) sp. z o.o. pod tytułem darmym. Spółka (...) sp. z o.o. w żaden sposób również nie zabezpieczyła się na wypadek braku spłaty przez spółkę (...) sp. z o.o. umowy pożyczki. Nie zawarła umowy ubezpieczenia tej transakcji, nie zawarła umowy przewłaszczenia wykupowanych przez (...) sp. z o.o. z leasingu za środki pochodzące z przedmiotowej pożyczki od (...) sp. z o.o. samolotów. (...) sp. z o.o. nigdy również nie pozwała (...) o zapłatę w związku z utratą własności symulatora. Przy czym, na co należy zwrócić uwagę, do chwili obecnej spółka (...) funkcjonuje w obrocie. Spółka (...) z o.o. miała wykupione dwa samoloty z leasingu właśnie ze środków pochodzących z pożyczki, spółka zatem (...) sp. z o.o. mogła dochodzić od tej pierwszej spółki odszkodowania.

W dniu 6 grudnia 2012 roku, spółka (...) sp. z o.o. dokonała jedynie częściowej płatności w kwocie 600.000 zł (k. 265, Załącznik nr 7 tom 2).

W związku z tym, że umowa pożyczki między (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o. przewidywała, że po bezskutecznym upływie terminu spłaty (tj. 3 miesiące od dnia zawarcia umowy) zabezpieczony symulator przejdzie na własność spółki (...) sp. z o.o. w dniu 7 grudnia 2012 roku skutek ten nastąpił z mocy prawa (umowy między stronami), bez konieczności składania dodatkowych oświadczeń woli.

W dniu 7 grudnia 2012 roku zatem (...) sp. z o.o. stał się właścicielem symulatora lotów. Wcześniej jednak, tj. w dniu 24 października 2012 roku Komornik przy Sądzie Rejonowym w Ł. zajął przedmiotowy symulator w związku z prowadzonym przez niego postępowaniem egzekucyjnym Km 619/12 z wniosku (...) sp. z o.o. w R..

Pismem k. 274 akt komorniczych Km 619/12, P. D. (1) oświadczył, iż w trybie art 841 § 2 K.p.c., że spółka (...) sp. z o.o., jako dłużnik egzekwowany, nie kwestionuje przysługującego spółce (...) sp. z o.o. prawa własności symulatora lotów zajętego w ww. postępowaniu egzekucyjnym.

W związku z powyższym, po uzyskaniu stanowiska wierzyciela, komornik umorzył postępowanie, najpierw co do egzekucji w części tj. w odniesieniu do symulatora, a następnie w dniu 2 grudnia 2014 roku w całości.

W związku z przejściem własności symulatora lotów na (...) sp. z o.o. spółka doszła do wniosku, że spienięży ten symulator, by zaspokoić swoje niespłacone w części roszczenie. Nie zaproponowała jednak nabycia tego symulatora poprzedniemu właścicielowi, tj. spółce (...) sp. z o.o. Podmiotem zainteresowanym, który wyraził chęć nabycia symulatora, była spółka (...) sp. z o.o. Wspólnikiem tej spółki, co wskazano wyżej, **od dnia 17 grudnia 2012 roku** (data aktu notarialnego, data wpisu to 3 stycznia 2013 roku) **był P. D. (1)**. On też zasiadł w zarządzie spółki. Funkcję tę pełnił do 18 marca 2014 roku. W dniu 1 sierpnia 2013 roku nastąpił wpis do KRS zmiany wspólnika z P. D. (1) na (...) sp. z o.o. (spółki powiązanej z J. P., Z. L., K. D. -bratową oskarżonego, a zarządzanej do chwili obecnej przez T. D. – brata oskarżonego). W imieniu spółki (...) negocjował warunki nabycia wierzytelności wraz z zabezpieczającym ją symulatorem lotów P. D. (1). Jak wynika z korespondencji mailowej uzyskanej w postępowaniu (por. k. 429 i nast.), to on był głównym partnerem w rozmowach z (...) sp. z o.o. To on negocjował kształt zapisów umowy, to on wypowiadał się odnośnie podatku Vat od transakcji, to on wysyłał maile operacyjne w nawiązaniu do spotkań z przedstawicielami (...) sp. z o.o. By ukryć swoje powiązanie w umowie, to P. D. (1) w mailu zapronował, by do umowy jako osobę podpisującą umowę cesji w imieniu (...) sp. z o.o. wpisać J. P. (prokurenta na tamten czas), jednocześnie wykreślając jego z treści projektu umowy. On ma być wpisany jako reprezentant (...) sp. z o.o. przy podpisywanym następnego dnia porozumieniu z (...) sp. z o.o. (por. k. 433).

Umową z dnia 14 lipca 2013 roku (...) sp. z o.o. w P. dokonała cesji wierzytelności przysługującej jej wobec (...) sp. z o.o. (k. 266, Załącznik nr 7 tom 2). Jednocześnie ze sprzedażą wierzytelności przeniosła na nabywcę (...) sp. z o.o. własność symulatora lotów. Cena sprzedaży wierzytelności wraz z symulatorem wyniosła 697.935,56 zł. Przypomnieć należy, że wartość symulatora wynosiła 2.100.000 zł. Do chwili obecnej symulator jest komercyjnie wykorzystywany przez spółkę (...) sp. z o.o. w P.. Umowę z ramienia (...) sp. z o.o. podpisywał J. P. jako prokurent samoistny.

W dniu 15 lipca 2013 roku spółka (...) sp. z o.o. zawarła ze (...) sp. z o.o. reprezentowaną przez P. D. (1) porozumienie na mocy, którego, wobec wykupienia wierzytelności przez (...) sp. z o.o., strony wzajemnie oświadczyły, że zrzekają się jakichkolwiek roszczeń względem siebie, a wynikających z umowy pożyczki.

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2014 roku (w sprawie XI Gzd 52/13) pozbawiono P. D. (1) prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu.

## **Zarzut 2 .**

### **Nieżłożenie wniosku o upadłość spółki (...) sp. z o.o.**

Jak wskazano na wstępie, P. D. (1) był Prezesem spółki (...) sp. z o.o. w P.. Był nim w okresie od 21 czerwca 2007 roku (data aktu założycielskiego, data wpisu do KRS 6 września 2007 roku) do dnia 3 lipca 2014 roku, kiedy to wykreślono go z KRS.

I. Pieniężna wartość majątku spółki (...) sp. z o.o. przedstawiała się następująco:

**Na dzień 31 grudnia 2008 roku: 641.953,43 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2009 roku: 2.369.493,62 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2010 roku: 2.982.336,97 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2011 roku: 7.039.765,19 zł**

II. Suma całości zobowiązań (wobec jednostek powiązanych i jednostek pozostałych) przedstawiała się następująco.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku: 1.148.947,73 zł

Na dzień 31 grudnia 2009 roku: 2.727.147,78 zł

Na dzień 31 grudnia 2010 roku: 3.026.925,02 zł

Na dzień 31 grudnia 2011 roku: 3.490.374,37 zł

**Zgodnie jednak z obowiązującym od 1 stycznia 2016 roku Prawem upadłościowym do stanu niewypłacalności nie wlicza się w zakresie zobowiązań: rezerw na zobowiązania, zobowiązań wobec jednostek powiązanych, rozliczeń międzyokresowych biernych i przychodów przyszłych okresów.**

III. W związku z tym wartość niewliczonych zobowiązań (podlegających odliczeniu od sumy zobowiązań) przedstawiała się następująco:

Na dzień 31 grudnia 2008 roku: 641.816,56 zł

Na dzień 31 grudnia 2009 roku: 1.789.764,46 zł

Na dzień 31 grudnia 2010 roku: 1.488.194,31 zł

Na dzień 31 grudnia 2011 roku: 286.282,57 zł

IV. Zobowiązania zatem (...) sp. z o.o. (podlegające uwzględnieniu przy ocenie stanu niewypłacalności) przedstawiały się następująco (zestawienie II – III):



**Na dzień 31 grudnia 2008 roku: 507.131,17 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2009 roku: 937.383,32 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2010 roku: 1.538.730,71 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2011 roku: 3.204.091,80 zł**

V. A zatem przewyżka majątku spółki (...) sp. z o.o. nad zobowiązaniami tej spółki przedstawiała się następująco (zestawienie I – IV):

**Na dzień 31 grudnia 2008 roku: 134.822,26 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2009 roku: 1.432.110,30 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2010 roku: 1.443.606,26 zł**

**Na dzień 31 grudnia 2011 roku: 3.835.673,39 zł**

**Z zestawienia V wynika, że w każdym roku wystąpiła przewyżka majątku nad zobowiązaniami spółki (...) sp. z o.o., a zatem nie było drugiej z autonomicznych przesłanek do wystąpienia z wnioskiem o upadłość. Wg stanu prawnego obowiązującego od 1 stycznia 2016 roku.**

Jednocześnie brak jest dokumentacji źródłowej mogącej stanowić podstawę analizy wystąpienia pierwszej z autonomicznych przesłanek z art. 11 ust. 1 Prawa upadłościowego. Dokumentacja taka nie została w całości zabezpieczona, zaś na podstawie analizy kont księgowych brak jest możliwości dokonania oceny stopnia wykonywania wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Istnieje bowiem możliwość transferu środków z z jednego konta księgowego do innego konta, które stwarzać będzie pozory uregulowania zobowiązania, podczas gdy w rzeczywistości do takiego uregulowania zobowiązania nie doszło.

W związku z powyższymi ustaleniami, mając na uwadze stan prawny ustawy Prawo upadłościowe obowiązujący od 1 stycznia 2016 roku po stronie P. D. (1) nie istniał obowiązek prawny wystąpienia do sądu o ogłoszenie upadłości spółki (...) sp. z o.o.

P. D. (1) ma 49 lat, wykształcenie wyższe. Z zawodu jest pilotem i instruktorem lotniczym. Jest żonaty. Ma jedno dorosłe dziecko. Zatrudniony jest w spółce (...) jako instruktor z deklarowanym wynagrodzeniem 1.800 zł miesięcznie. Nie ma znaczącego majątku. Nie był wcześniej karany.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie

I. częściowo wyjaśnień P. D. (1) k. 273-278, k. 723-733

II. zeznań świadków:

- K. Z. (poprzednio P.) k. 304-305, k. 283-284
- D. K. k. 305-307, k. 285
- E. P. k. 307-312, k. 286-289, k. 290-291, k. 297-298
- M. P. k. 300-303, k. 293-296
- J. P. k. 329-334, k. 319-320
- M. M. k. 336-338, k. 321-323

- F. O. k. 338-339, k. 324-326
- Z. L. k. 339-346
- L. D. k. 384-386
- W. P. k. 712-715
- J. J. (2) k. 709-711
- P. P. (3) k. 509-510
- W. K. k. 510-512
- J. H. k. 512-516
- R. N. k. 516-520

I. dokumentów: opinii biegłych (...) k. 1-100 Załącznik nr 5, opinia ustna k. 715-720, pisma komornika k. 3 Załącznik nr 6, dokumentów z akt sprawy XI GU 146/13 Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. k. 4-79 Załącznik nr 6, k. 286-296 Załącznik nr 7 tom 2, pisma i dokumentacji uzyskanej z Urzędu Marszałkowskiego k. 80-137, k. 155-168 Załącznik nr 6, zawiadomienia M. wraz z dokumentacją z akt Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w (...) SA 41/11 k. 1-92, k. 282-283 Załącznik nr 7 tom 1 i 2, zawiadomienia (...) S.A. wraz załącznikami k. 93-148 Załącznik nr. 7 tom 1, dokumenty ze sprawy Sądu Arbitrażowego (...) Duda przeciwko (...) sp. z o.o. k. 149-162 Załącznik nr 7 tom 1, dokumenty ze sprawy Sądu Arbitrażowego (...) S.A. przeciwko (...) sp. z o.o. k. 164-176 Załącznik nr 7 tom 1, odpisów pełnych i aktualnych (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) S.A. k. 177-187, k. 329-346, k. 189-200, k. 201-209, k. 347-362, k. 363-377, k. 378-412, k. 413-432 Załącznik nr 7 tom 1, 2 i 3 oraz dane KRS on line uzyskane z urzędu odnośnie opisanych spółek, historii rachunku bankowego (...) sp. z o.o. nr (...) k. 210-218 Załącznik nr 7 tom 2, dokumenty zabezpieczone z firmy (...) sp. z o.o. w dniu 23.06.2014 roku k. 222-268 Załącznik nr 7 tom 2, protokołu zatrzymania rzeczy od P. D. (1) k. 275-284, 319-326 Załącznik nr 7 tom 2, pisma (...) sp. z o.o. do (...) sp. z o.o. z dnia 18 lutego 2013 roku, postanowienia Komornika przy Sądzie Rejonowym w Ł.z dnia 13 marca 2013 roku k. 284-285 Załącznik nr 7 tom 2, postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. w sprawie XI Gzd 52/13 k. 300 Załącznik nr 7 tom 2, protokół zatrzymania rzeczy od J. P. k. 309-313 Załącznik nr 7 tom 2, protokół zatrzymania rzeczy od P. D. (2) k. 315-318 Załącznik nr 7 tom 2, historii rachunku bankowego (...) k. 435-440 Załącznik nr 7 tom 3, umów bazowych pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o., (...) S.A., (...) sp. z o.o., (...) S.A., (...) S.A., (...) sp. z o.o. k. 471-510 Załącznik nr 7 tom 3, ogóle warunki programu (...) k. 511-524 Załącznik nr 7 tom 3, umowa o zarządzanie nr 9/08 z dnia 14.10.2008 roku wraz z pełnomocnictwami k. 525-578 Załącznik nr 7 tom 3, dane o karalności k. 16 Załącznik nr 5, dane z systemu MS k. 19 Załącznik nr 5, dokumentacja przedłożona przez obrońcę (wg wykazu zawartego na k. 62) karty od 63 do 96, dane o karalności k. 268, polisa ubezpieczeniowa wraz z tłumaczeniem i aneksem k. 313-317, faktura k. 318, polisa, faktura, aneks k.408, dokumentacja e-mailowa (...) k. 421-494, wydruk akt szkodowych k. 537-562, opinii prywatnej dr. (...)k. 574-623, dokumentu termsheet k. 624-631, umowy inwestycyjnej k. 632-662, oświadczenia k. 663-664, załączników k. 665-680, a także akt spraw Sądu Arbitrażowego sygn. akt SA 41/11, SA 271/11, SA 140/12, oraz akt sprawy SO w Rzeszowie sygn. akt IX Gc 264/12, akt komorniczych sygn. akt Km 619/12, Km 392/13, Km 738/13, Km 1612/13, Km 1523/13, Km 1613/13, Km 1832/13, Km 1833/13, Km 1835/13, Km 273/14, Km 820/14, Km 945/14, Km 1006/14, Km 1128/14, Km 1568/14, Km 1569/14, (...) 19/15, Km 453/15, akt ubezpieczeniowych niebieski segregator (...) plus

### **Sąd zważył, co następuje.**

Przed przystąpieniem do szczegółowych rozważań zwrócić należy uwagę na dwie okoliczności.

Po pierwsze, sąd powyższą sprawę rozstrzygał w trybie kontradiktoryjnym, ze wszystkimi konsekwencjami powyższego.

Po drugie, w zakresie poszczególnych czynów, stanowiących przedmiot osądu sąd stosował różne stany prawne (obowiązujące w różnych czasach).

Jak wynika bowiem z niekwestionowanego orzecznictwa (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 10 czerwca 2014 roku w sprawie II AKa 94/14 Wymóg stosowania w całości prawa obowiązującego w czasie popełnienia czynu lub w czasie orzekania (art. 4 § 1 k.k.) odnosi się do poszczególnych czynów, a nie do całości wyroku obejmującego różne czyny. Ustawa obowiązująca w czasie popełnienia czynu może okazać się względniejsza odnośnie jednego z czynów objętych oskarżeniem, a surowsza odnośnie innego czynu.

Przy czym decyzja o zastosowaniu danego stanu prawnego do danego czynu odnosi się do wszystkich rozstrzygnięć w odniesieniu do tego czynu, stąd np. w zakresie wyroku skazującego P. D. (1), sąd zastosował ustawę karną obowiązującą w tym samym czasie tj. do 30 czerwca 2015 roku (por. pkt 3 i nast. wyroku). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 października 2016 roku w sprawie IV KK 139/16 Poza wyraźnie określonymi w ustawie wyjątkami nie jest możliwe orzekanie częściowo w oparciu o przepisy ustawy obowiązującej poprzednio, a częściowo o przepisy ustawy nowej. Sąd musi dokonać wyboru między konkurującymi ustawami i zastosować całościowo tylko jedną z nich, tj. tę, która jest dla sprawcy względniejsza.

Po tych uwagach natury ogólnej stwierdzić należy, jak niżej.

W sprawie zasadniczym materiałem dowodowym, w oparciu o który sąd dokonał ustaleń sprawy, były dokumenty. Przy czym żadna ze stron nie kwestionowała tych dokumentów, nie pojawiły się też symptomy pozwalające sądowi na powzięcie z urzędu wątpliwości, co do wiarygodności tych dokumentów.

Przy czym najistotniejsze w zakresie poszczególnych zarzutów znaczenie miały następujące dokumenty:

### **Odnośnie**

#### **1. zarzutu przywłaszczenia:**

polisa k. 560v - 562, umowa o zarządzanie rzeczą wspólną (§ 9 tej umowy) k. 525-536 Załącznik nr 7 tom 3 ocenione przez pryzmat regulacji K.c.

#### **2. zarzutu ucieczki z majątkiem :**

umowa zabezpieczenia w postaci przewłaszczenia symulatora lotów k. 225-228 Załącznik nr 7 tom 2, orzeczenie sądu polubownego k. 443 akt sądu polubownego, cesja wierzytelności (...) sp. z o.o. na (...) sp. z o.o. k. 266 i nast. Z. nr 7 tom 2 oraz k. 151-154 Załącznik nr 1, chronologia tych czynności, pismo P. D. (1) k. 274 akt komorniczych KM 619/12, dokumnetacja e-mailowa P. D. (1) z (...) sp. z o.o. (...) k. 421-494, dane z KRS odnośnie powiązań kapitałowo-personalnych

#### **3. zarzutu niezłożenia wniosku o upadłość :**

opinie biegłego M. G. k. 1-100 Załącznik nr 5, opinia ustna k. 715-720 nawiązanie do opinii prywatnej i poparcie części wniosków opinii prywatnej w zakresie finansowo-księgowym k. 574-623, ocena prawna art. 4 § 1 K.k.

Zeznania świadków słuchanych w sprawie w sposób ogólny traktowały o okolicznościach. Ich doprecyzowanie czy uszczegółowianie siłą rzeczy opierać się musi na dokumentach. Sąd materiał dowodowy przeprowadzony na rozprawie uznał za wiarygodny, przy czym w odniesieniu do wyjaśnień oskarżonego owa wiarygodność dotyczy jedynie części. W zakresie zaś w jakim oskarżony kontestował zamiar ucieczki z majątkiem sąd jego tłumaczenia nie uwzględnił. Finalnie zatem sąd w zakresie okoliczności przedmiotowych przedstawionych przez oskarżonego, które to okoliczności

znajdowały swe pokrycie w bogatym materiale rzeczowym z dokumentów, brak jest podstaw do kwestionowania tych wyjaśnień. W odniesieniu zaś do tłumaczeń oskarżonego w zakresie ucieczki z majątkiem, sąd przeanalizował ten wątek w dalszej części uzasadnienia. Ocenia zaś nastawienia psychicznego oskarżonego w zakresie sprzeniewierzenia, bądź niezłożenia wniosku o upadłość nie ma żadnego znaczenia w przedmiotowym postępowaniu, bowiem podstawą uniewinnienia w obu przypadkach był brak znamion czynu zabronionego. W przypadku sprzeniewierzenia brak znamion występował od samego początku, w przypadku zaś niezłożenia wniosku o upadłość wystąpił w związku ze zmianą przepisów prawa materialnego (ustawy Prawo upadłościowe). Roztrząsanie zatem wyjaśnień w tym zakresie pod kątem kontestacji zamiaru oskarżonego (ten bowiem okoliczności przedmiotowych nie kwestionował) jest zabiegiem bezcelowym.

### **Przywłaszczenie powierzonego mienia (pkt 1 wyroku)**

Analizując ustalenia faktyczne w kontekście prawa materialnego, bowiem to ten element w istocie przesądził o wyroku uniewinniającym wywód rozpocząć należy od przywołania treści art. 284 K.k.

Odpowiedzialności karnej z tego artykułu podlega ten

§ 1. Kto przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą lub prawo majątkowe,

§ 2. Kto przywłaszcza sobie powierzoną mu rzecz ruchomą,

Nie budzi zatem wątpliwości, że o przestępstwie przywłaszczenia mówimy tylko w odniesieniu do rzeczy (pieniędzy) **cudzych**.

Istotą zatem tej sprawy, było określenie statusu prawnego pieniędzy, które znalazły się na koncie spółki (...) sp. z o.o. w P.. W sytuacji bowiem ustalenia, że kwota wypłacona przez ubezpieczyciela była pieniędzmi spółki (...) rozdysponowanie nią przez prezesa na inne wydatki spółki nie stanowi przestępstwa przywłaszczenia tych środków. W sytuacji zaś jeśli przyjąć proste przełożenie, że środki wypłacone za cudzą rzecz stanowią jako surogat tej rzeczy także cudzą rzecz zasadnym byłoby wydanie wyroku skazującego. Przy czym, co należy podkreślić, ***czym innym jest ustalenie, że odszkodowanie jako surogat utraconej rzeczy stanowi eo ipso własność właściciela utraconej rzeczy, czym innym zaś jest ustalenie, że przysługuje mu roszczenie odszkodowawcze za utratę jego rzeczy w czasie, gdy to ten podmiot użytkował tę rzecz.*** W takim przypadku wypłacone przez ubezpieczyciela odszkodowanie nie stanowi własności właściciela utraconej rzeczy, lecz ubezpieczonego i to on może dowolnie dysponować tymi środkami w związku z prowadzoną działalnością. Przy czym, co należy zauważyć, jest oczywiste, że w jego interesie jest środki te przeznaczyć na spłatę roszczeń właścicieli utraconej rzeczy, bowiem poza wątpliwościami jest, że mają oni roszczenie do spółki o zapłatę. A roszczenie to jest całkowicie uzasadnione.

Jak wskazano wyżej elementem rzutującym na ocenę realizacji znamienia „cudze” jest ustalenie wynikające z prawa materialnego, w tym z treści umowy (bowiem w sytuacji przepisów zobowiązaniowych zasadą jest swoboda kształtowania tych relacji przez kontrahentów).

By ocenić zatem ten element w pierwszej kolejności przywołać należy treść regulacji K.c., a następnie odnieść to do treści polisy i umowy o zarządzanie podpisywanej przez pokrzywdzonych ze spółką (...) sp. z o.o.

Stosownie do treści art. 805 K.c.

§ 1. Przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

§ 2. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie:

1) przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku;

2) przy ubezpieczeniu osobowym - umówionej sumy pieniężnej, renty lub innego świadczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej.

W prawie ubezpieczeniowym wyróżnia się trzy typy podmiotów:

**Ubezpieczyciel** – jako przedsiębiorstwo zobowiązane spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku

**Ubezpieczający** – jako podmiot zawierający z Ubezpieczycielem umowę ubezpieczenia

**Ubezpieczony** - jako uprawniony do żądania wypłaty odszkodowania.

Najczęściej jest tak, że Ubezpieczający jest jednocześnie Ubezpieczonym. Przy czym co należy podkreślić, Ubezpieczający wcale nie musi być właścicielem ubezpieczanej rzeczy. Musi mieć jednak interes w ubezpieczeniu cudzej rzeczy.

Zgodnie z treścią art. 808 K.c.

§ 1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek. Ubezpieczony może nie być imiennie wskazany w umowie, chyba że jest to konieczne do określenia przedmiotu ubezpieczenia.

§ 2. Roszczenie o zapłatę składki przysługuje ubezpieczycielowi wyłącznie przeciwko ubezpieczającemu. Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność ubezpieczyciela może on podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.

§ 3. Ubezpieczony jest uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela, chyba że strony uzgodniły inaczej; jednakże uzgodnienie takie nie może zostać dokonane, jeżeli wypadek już zaszedł.

[...]

Co należy zauważyć ubezpieczony jest uprawniony do żądania świadczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela, ale nie oznacza to, że świadczenia takiego nie może odebrać ubezpieczający. Wówczas to ubezpieczający jest zobowiązany do zapłaty na rzecz ubezpieczonego kwoty równowartej wielkości otrzymanego odszkodowania. Co nie oznacza, że ubezpieczający nie jest osobą uprawnioną. Czym innym jest bowiem roszczenie o wydanie (rzeczy cudzej) czym innym zaś roszczenie o zapłatę (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1999 roku w sprawie I CKN 1436/98 ).

Powszechnie przyjmuje się (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2000 – I CKN 331/98), że

1. Umowa wymieniona w art. 808 § 1 k.c. może być umową ubezpieczenia na rzecz osoby trzeciej sensu stricto albo umową ubezpieczenia na cudzy rachunek.

2. Art. 808 k.c. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 393 k.c. w takim zakresie, w jakim dopuszcza zawarcie umowy ubezpieczenia na rzecz osoby nieoznaczonej. W pozostałym zakresie uregulowanie art. 808 k.c. nie odbiega od zasad określonych w art. 393 k.c. W związku z tym umowy na rzecz osoby trzeciej nie domniemywa się.

W analizowanej sprawie rozstrzygnięciu zatem podlegało to czy ubezpieczający ( spółka (...) sp. z o.o. w P.) był jednocześnie ubezpieczonym. W tym zakresie zwrócić należy uwagę na dwa dokumenty:

I. Polisa (nr (...), z której wynika, że **Ubezpieczonym i Ubezpieczającym** jest (...) sp. z o.o. w P.. Pokrzywdzeni są wymienieni jedynie jako Użytkownicy w Aneksie nr (...) (co więcej w wersji w języku angielskim (...) jest wymieniony jako właściciel samolotu (...))

## II. Umowa o zarządzanie - § 9 tej umowy wskazuje:

Operator jako ubezpieczający zawiera umowy:

- a) (...) odpowiedzialności cywilnej użytkownika statku powietrznego wobec osób trzecich innych niż podróżni, przy czym Uczestnik jest ubezpieczonym (OC);
- b) (...) odpowiedzialności cywilnej użytkownika statku powietrznego wobec osób trzecich będących na pokładzie statku powietrznego, przy czym Uczestnik jest ubezpieczonym (OC);
- c) (...) następstw nieszczęśliwych wypadków (...), w zakresie wszystkich miejsc samolotu;
- d) (...) **od uszkodzeń i zniszczenia statku powietrznego (A. (...))**

[...]

5. wszelkie kwoty wypłacone przez zakład ubezpieczeń tytułem odszkodowania, Odbierane będą przez operatora oraz przeznaczane, bądź to na zakup nowego samolotu, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy, bądź to przekazywane Współwłaścicielom stosunkowo do wielkości przysługujących im udziałów.

Z analizy umowy o zarządzanie (pkt 2 wyżej) wynika wprost, że tylko w zakresie ubezpieczenia OC (pkt a i b) Uczestnik jest ubezpieczonym. Ponieważ wprost to wynika z zapisu umowy. Natomiast w zakresie A.(...) (pkt d – to te odszkodowanie jest przedmiotem zarzutu przywłaszczenia) Uczestnik nie jest ubezpieczonym. Oznacza to, że, co zresztą wynika z treści polisy, to spółka (...) sp. z o.o. jest ubezpieczającym i ubezpieczonym jednocześnie. Tym samym kwota odszkodowania otrzymana przez spółkę (...) nie jest cudzą rzeczą w rozumieniu art. 284 K.k. Skoro zaś nie jest cudzą rzeczą, dyspozycja tą kwotą, nie stanowi przywłaszczenia w rozumieniu art. 284 K.k. Jak wskazano wcześniej Ubezpieczający może ubezpieczyć swój interes majątkowy, nawet jeśli nie jest właścicielem przedmiotu ubezpieczenia. Przecież takie umowy występują powszechnie np. w prawie przewozowym, kiedy to firma kurierska ubezpiecza przewożone przesyłki na wypadek ich utraty lub zniszczenia. Ubezpieczenie tego interesu polega na tym, że w przypadku zniszczenia przewożonej rzeczy, to firma kurierska otrzymuje środki pieniężne, by móc pokryć zasadne roszczenie właściciela rzeczy. Nie oznacza to jednak, że właściciel przewożonej rzeczy jest właścicielem sumy odszkodowania przyznanej firmie kurierskiej. To ta firma kurierska zabezpieczyła swój interes na wypadek, gdyby właściciel rzeczy wystąpił do niej o odszkodowanie. W przedmiotowym przypadku owo ubezpieczenie polegało na tym, że w sytuacji, jeśli doszło do utraty samolotu, to na (...), z mocy cytowanego wyżej ust. 5 § 9 umowy o zarządzanie, spoczywał obowiązek kupna nowego samolotu, ewentualnie wypłaty kwot poszczególnym współwłaścicielom. To właśnie był ten interes prawny, który ubezpieczyła spółka (...). Rozdysponowanie środkami na inne cele spółki nie wskazuje na przywłaszczenie środków (bowiem te, co ustalono wyżej, były spółki (...)), lecz rodzi po stronie współwłaścicieli roszczenie o zapłatę na podstawie § 9 ust. 5 umowy o zarządzanie. Roszczenie o zapłatę jednak nie zmienia statusu prawnego środków, a stanowi jedynie przejaw prawa podmiotowego Uczestników programu.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze, że w zakresie zarzutu przywłaszczenia nie doszło do wyczerpania znamion czynu zabronionego, należało orzec o uniewinnieniu oskarżonego P. D. (1). Nie mają przy tym znaczenia dalsze rozważania na temat braku zamiaru oskarżonego podnoszone przez obronę. Zamiar bowiem rozciągać się musi na wszystkie znamiona przedmiotowe czynu. W sytuacji zaś stwierdzenia dekompletacji tych znamion (poprzez brak przywłaszczenia cudzej rzeczy) rozstrząsanie przestępczego zamiaru jest bezcelowe.

### **Niezłożenie wniosku o upadłość (pkt 2 wyroku)**

**Przed wskazaniem przyczyn uniewinnienia P. D. (1) od zarzutu popełnienia czynu z art. 586 K.s.h. przypomnieć należy treść tej regulacji.**

***Odpowiedzialności karnej z tego artykułu podlega ten, kto***, będąc członkiem zarządu spółki albo likwidatorem, nie zgłasza wniosku o upadłość spółki handlowej pomimo powstania warunków uzasadniających ***według przepisów upadłość spółki***.

Konstrukcja tego przepisu wskazuje na jego blankietowy charakter o czym świadczy sformułowanie „pomimo warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki”. Stwierdzenie to wprost przesądza, że znamiona określone w ustawie wypełniane są przepisami Prawa upadłościowego. Skoro tak, każda zmiana Prawa upadłościowego stwarza konieczność analizy tego elementu w kontekście treści art. 4 § 1 K.k. Nie budzi jednak wątpliwości, że do art. 586 K.s.h. stosuje się część ogólną Kodeksu karnego (art. 4 § 1 K.k. w zw. z art. 116 K.k.).

Potwierdzeniem konieczności weryfikacji całego systemu Prawa upadłościowego jest niekwestionowana w doktrynie i orzecznictwie linia. W zakresie przepisów blankietowych szczególnie bogate orzecznictwo odnosi się do art. 2 K.k.s. Poza sporem jest bowiem, że zwłaszcza przepisy K.k.s. mają charakter blankietowy.

I tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 października 2003 roku w sprawie II KK 209/03 uznał:

Art. 2 § 2 k.k.s. statuuje zasadę, według której, jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Przez obowiązywanie w czasie orzekania ustawy innej niż w czasie popełnienia przestępstwa rozumieć należy cały obowiązujący w danym czasie stan prawny odnoszący się do badanego czynu. Dlatego też w prawie karnym skarbowym, z uwagi na powiązania norm karnych skarbowych z szeroko rozumianym prawem finansowym i częstą zmianą aktów wykonawczych do tych regulacji, przez zmianę ustawy rozumieć należy także zmiany w aktach finansowych, których naruszenie daje podstawę do karania za czyn określony w k.k.s.

Wcześniej Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 1988 r. w sprawie VI KZP 11/88 (OSNKW 1988/11-12 poz. 77) wyraził pogląd, że zmiana przepisów wykonawczych precyzujących sferę karalności w przepisie ustawowym powoduje zmianę stanu prawnego określonego w tym przepisie, natomiast poprzez ustawę należy rozumieć "określenie całego stanu prawnego obowiązującego zarówno w chwili popełnienia przestępstwa, jak i w chwili orzekania".

Tę linię orzeczniczą potwierdził także Sąd Okręgowy w B. w wyroku z dnia 17 września 2003 roku w sprawie VIII Ka 389/02 stwierdzając:

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 2 § 2 k.k.s. w sytuacji, gdy w czasie popełnienia czynu obowiązywał inny stan prawny aniżeli w czasie orzekania, należy stosować ustawę względniejszą dla sprawcy, przy czym przez ustawę należy rozumieć w tym przypadku nie tylko kodeks karny skarbowy, ale całokształt przepisów prawnych normujących naruszony obowiązek finansowy spenalizowany w tychże przepisach, a więc również przepisy wykonawcze, które doprecyzowują zapisy zawarte w ustawie.

Już wcześniej Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przez pojęcie "ustawa" należy rozumieć "określenie całego stanu prawnego obowiązującego zarówno w chwili popełnienia przestępstwa, jak i w chwili orzekania" (uchwała z dnia 25 listopada 1971 r. - VI KZP 42/71, OSNKW 1972, z. 2, poz. 30). Stanowisko to powtórzone zostało w uchwale z dnia 15 lutego 1984 r. - VI KZP 44/83 (OSNKW 1984, z. 7-8, poz. 69), w konsekwencji czego przyjęto, że: "***nie tylko zmiana przepisu blankietowego, ale także zmiana przepisów precyzujących sferę karalności powoduje zmianę stanu prawnego określonego w tym przepisie i stan ten należy oceniać w ramach art. 2 § 1 k.k.***". Taki sam pogląd powtórzono w uchwale z dnia 21 listopada 1986 r. - VI KZP 23/86 (OSNKW 1987, z. 3-4, poz. 23).

Kwestię tę również poruszył Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 lutego 2001 r. w sprawie P. 2/2000 (OTK ZU 2001/2 poz. 32), w którym uznał, że o karalności określonego zachowaniu w konkretnej sytuacji decyduje zarówno przepis ustawowy, jak i przepisy wykonawcze precyzujące sferę karalności.

**Konsekwencją zatem zmian poszczególnych przepisów wpływających na sferę karalności jest konieczność spojrzenia na te zmiany w kontekście art. 4 § 1 K.k.** (zaś w przypadku przestępstw skarbowych w kontekście art. 2 § 1 K.k.s.)

Z tych też powodów sąd miał na uwadze zmianę art. 11 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

W stanie prawnym obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 roku art. 11 ustawy Prawo upadłościowe brzmiał następująco:

1. Dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych.
2. Dłużnika będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje.

W obecnie obowiązującym (od 1 stycznia 2016 roku) brzmieniu art. 11 ustawy Prawo upadłościowe

1. Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych.
  - 1a. Domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.
2. Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, jest niewypłacalny także wtedy, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.
3. Do majątku, o którym mowa w ust. 2, nie wlicza się składników niewchodzących w skład masy upadłości.
4. Do zobowiązań pieniężnych, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się zobowiązań przyszłych, w tym zobowiązań pod warunkiem zawieszającym oraz zobowiązań wobec wspólnika albo akcjonariusza z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach, o których mowa w art. 342 ust. 1 pkt 4.
5. Domniemywa się, że zobowiązania pieniężne dłużnika przekraczają wartość jego majątku, jeżeli zgodnie z bilansem jego zobowiązania, z wyłączeniem rezerw na zobowiązania oraz zobowiązań wobec jednostek powiązanych, przekraczają wartość jego aktywów, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.
6. Sąd może oddalić wnioski o ogłoszenie upadłości, jeżeli nie ma zagrożenia utraty przez dłużnika zdolności do wykonywania jego wymagalnych zobowiązań pieniężnych w niedługim czasie.
7. Przepisy ust. 2-6 nie mają zastosowania do spółek osobowych określonych w ustawie z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1030, z późn. zm.), zwanej dalej "Kodeksem spółek handlowych", w których co najmniej jednym wspólnikiem odpowiadającym za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem jest osoba fizyczna.

Porównanie obu tych regulacji wskazuje, że przepisy Prawa upadłościowego w zakresie określenia stanu niewypłacalności (które jest podstawą ogłoszenia upadłości) uległy normatywnej liberalizacji. Choć już przed zmianą artykułu 11 w doktrynie pojawiały się poglądy na temat konieczności uwzględniania korekt, o którym mowa w ust. 3 i 4 tego artykułu. W świetle jednak bezdyskusyjnego już normatywnego ujęcia tych korekt i konieczności ich odliczania od zobowiązań spółki, w przedmiotowej sprawie biegły wprost złożył opinię, że, w sytuacji uwzględnienia tych korekt, nie było w przypadku spółki (...) sp. z o.o. podstaw do uznania stanu niewypłacalności wynikającego z przewyżki zobowiązań nad majątkiej, a tym samym podstaw do złożenia wniosku o upadłość. Biegły opiniował w zakresie dwóch przesłanek. Bowiem art. 11 wprowadza dwie niezależne przesłanki stanu niewypłacalności. W zakresie pierwszej przesłanki, tj. niewykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych biegły uznał, że brak jest materiałów



źródłowych w postaci dokumentów rachunkowo-księgowych spółki, by możliwa była analiza tej przesłanki. W tym zakresie zatem postąpić należy podług dyrektywy art. 5 § 2 K.p.k.

W zakresie zaś drugiej przesłanki biegły stwierdził, że, w sytuacji przyjęcia stanu prawnego obecnie obowiązującego Prawa upadłościowego, brak jest podstaw do uznania, że istniały przesłanki niewypłacalności spółki (...) sp. z o.o. Jeśli bowiem dokona się korekt, to stan zobowiązań nie przekracza majątku spółki. I w tym zakresie biegły podzielił wnioski opinii prywatnej dr.(...). Zdaniem biegłego jednak należy brać pod uwagę stan prawny obowiązujący na czas badany, zaś w tym stanie prawnym, owa druga przesłanka niewypłacalności dłużnika, tzn zobowiązania spółki przekraczały poziom majątku spółki, wystąpiła. Biegły zatem w tym zakresie złożył opinię wariantową i wyraził pogląd prawny o stosowaniu ustawy obowiązującej poprzednio.

Sąd tego wniosku prawnego biegłego nie podziela. Biegły wyraził pogląd prawny, sąd jednak tym poglądem nie jest związany. To sąd jest najwyższym biegłym, a już w dziedzinie prawa tym bardziej. Sąd zatem, nie zgadzając się z tym elementem opinii biegłego, z przyczyn wskazanych wyżej (co do stosowania art. 4 § 1 K.k., które w tym przypadku jest tbezdyskusyjne) uniewinnił oskarżonego również i od tego zarzutu. Zauważyć należy, że brak akceptacji wywodów prawnych biegłego, nie przekłada się na dezakceptację opinii tego biegłego w zakresie rachunkowo-księgowym. Opinia ta, wyrażona na rozprawie, po zmianie stanu prawnego, ma charakter wariantowy. Biegły więc dał sądowi możliwość wyboru wariantu wniosków w zależności od przesądzenia przez sąd prawa właściwego do zastosowania w sprawie. Biegły, dzieląc opinię prywatnej dr. (...) co do korekt wynikających z obecnego stanu prawnego, wydał właśnie drugi wariant opinii przy przyjęciu stanu prawnego obecnie obowiązującego. Sąd tę opinię uznał za przydatną w sprawie. Wnioski co do przewyżki majątku nad zobowiązaniami spółki (...) sp. z o.o. po uwzględnieniu korekt są oczywiste i wynikają z prostych działań arytmetycznych (co wskazano w części pierwszej uzasadnienia). Nie budzi wszak wątpliwości, że spółka (...) sp. z o.o. była podmiotem powiązanim i zależnym. Była też finansowana przez podmioty powiązane, co w realiach dzisiejszych przepisów Prawa upadłościowego winno znaleźć swoje odzwierciedlenie w stosownych odliczeniach od ogółu zobowiązań. Skoro zatem po dokonaniu korekt zobowiązań, zobowiązania nie przekraczały majątku spółki, a tym bardziej przez okres 24 miesięcy (czego wymaga art 11 ust. 2 Prawa upadłościowego) w sprawie wystąpiła konieczność uniewinnienia oskarżonego. Wymaga tego treść art. 4 § 1 K.k., by stosować ustawę nową, a starą tylko gdy jest względniejsza dla sprawcy. Trudno uznać, by ustawa obowiązująca poprzednio (tj. przed 1 stycznia 2016 roku), która pozwoliłaby skazać oskarżonego, jest względniejsza dla sprawcy. Z tych też powodów, sąd orzekł jak w pkt. 2 wyroku.

Na marginesie wskazać tylko należy, że zastosowanie przez sąd karny ustawy nowej, nie zmienia podstaw odpowiedzialności cywilnej oskarżonego w trybie art. 299 K.s.h. Sąd cywilny bowiem nie ma możliwości przekładania prawnokarnych reguł odpowiedzialności art. 4 K.k. na grunt odpowiedzialności cywilnej.

### ***Ucieczka z majątkiem (pkt 3 wyroku)***

Odnosząc się do ostatniego zarzutu oskarżenia zarzut ten uznać należy za uzasadniony. P. D. (1), co wynika z chronologii jego postępowania, uciekał z majątkiem spółki (...) Sp. z o.o. Uciekał z tym majątkiem, bowiem miał na uwadze zasadne roszczenia wierzycieli spółki (...) sp. z o.o.

Roszczenia te wynikały wprost z treści § 9 ust. 5 umowy o zarządzenie. Oskarżony miał świadomość istnienia tego zapisu, miał świadomość, że alternatywnym uprawnieniem Uczestników programu jest uprawnienie do żądania wypłaty środków pieniężnych proporcjonalnie do udziałów w utraconym samolocie. Owo roszczenie było niekwestionowane. Zostało również zasądzone stosownym wyrokiem sądu polubownego, zaś sąd powszechny nie uwzględnił skargi na ten tytuł. Oskarżony w tych realiach, działając jako prezes (...) sp. z o.o. zawarł umowę przewłaszczenia rzeczy jako zabezpieczenia pożyczki dla (...) sp. z o.o., której również był prezesem. Istotą tego zabezpieczenia było przewłaszczenie na zabezpieczenie jedynego istotnego składnika majątkowego (...) sp. z o.o., tj. symulatora lotu. Umowa ta została zawarta w dniu 6 września 2012 roku (k. 225 i nast.). A zatem z tym dniem nastąpiło zbycie rzeczy w postaci symulatora.

Jak wynika z treści § 2 umowy przewłaszczenia

## § 2

W celu zabezpieczenia wierzytelności Pożyczkodawcy wobec Pożyczkobiorcy z tytułu wymienionej w § 1 umowy pożyczki, Przewłaszczający przenosi na Pożyczkodawcę własność rzeczy ruchomej w postaci Symulatora Lotów Na Statkach Powietrznych (...) wraz z oprogramowaniem zlokalizowanym w P. ul. (...), (...)-(...) P. Terminal (...) ogólnej wartości deklarowanej przez Przewłaszczającego na dzień zawarcia niniejszej umowy wynoszącej 2.100.000 zł z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli pożyczka wraz z odsetkami i prowizją przygotowawczą zostanie spłacona przez pożyczkodawcę w terminie określonym w umowie pożyczki, przeniesienie własności straci moc i Przewłaszczający stanie się z powrotem właścicielem tej rzeczy ruchomej – określanej dalej łącznie jako rzecz.

## § 3

### Ust. 1

Strony ustalają, że skutek prawny przeniesienia własności rzeczy na rzecz Pożyczkodawcy jest warunkowy i nastąpi po ziszczeniu się warunku zawieszającego – powstaniu opóźnienia w spłacie pożyczki wraz z odsetkami i prowizją przygotowawczą. Skutek przeniesienia własności wystąpi również automatycznie w momencie dokonania przez Pożyczkodawcę wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy pożyczki, bez względu na to, kiedy upłynie określony przez Pożyczkodawcę termin wypowiedzenia.

### Ust. 2

Przejście własności nastąpi automatycznie bez dodatkowego oświadczenia ze strony Pożyczkodawcy, z chwilą powstania opóźnienia w spłacie pożyczki lub otrzymania przez Przewłaszczającego i Pożyczkobiorcę oświadczenia Pożyczkodawcy o wypowiedzeniu lub o odstąpieniu od umowy pożyczki. W Pozostałych przypadkach przejście własności nastąpi z chwilą otrzymania Przewłaszczającego oświadczenia Pożyczkodawcy o przejęciu rzeczy.

Analiza prawna tych zapisów pozwala na przyjęcie, że przewłaszczenie na zabezpieczenie nastąpiło pod warunkiem zawieszającym, co oznacza, że zbycie rzeczy nastąpiło w momencie podpisania umowy, tj. 6 września 2012 roku, skutek zaś w postaci przejścia własności nastąpił w dniu 7 grudnia 2012 roku. Skutek ten nastąpił automatycznie po popadnięciu w opóźnienie w związku z brakiem wypełnienia przez Pożyczkobiorcę ((...) sp. z o.o.) umowy pożyczki. Do dnia 6 grudnia 2012 roku pożyczkobiorca miał zwrócić kwotę pożyczki (por. § 5 ust. 1 umowy pożyczki). W związku z zaniechaniem i popadnięciem w dniu 7 grudnia 2012 roku w opóźnienie, zgodnie z cytowanym wyżej § 3 ust. 2 umowy przewłaszczenia rzeczy nastąpiło automatycznie. A zatem dla jego wywołania nie było konieczne złożenie oświadczenia woli po popadnięciu w opóźnienie. Okoliczność ta ma znaczenie prawne w kontekście art. 848 K.p.c. na który powołuje się oskarżony.

Jak wynika z treści jego stanowiska, nie uciekł z majątkiem spółki, bowiem zgodnie z treścią art. 848 K.p.c.

Zajęcie ma ten skutek, że rozporządzenie ruchomością dokonane po zajęciu nie ma wpływu na dalszy bieg postępowania, a postępowanie egzekucyjne z zajętej ruchomości może być prowadzone również przeciwko nabywcy. Przepis ten nie narusza przepisów o ochronie nabywcy w dobrej wierze.

Skoro wg oskarżonego do zajęcia doszło 24 października 2012 roku (a zatem po zawarciu umowy przewłaszczenia w dniu 6 września 2012 roku, a przed ziszczeniem się skutku w postaci przejścia prawa własności w dniu 7 grudnia 2012 roku) to rozporządzenie mieniem według oskarżonego nie wpływa na tok egzekucji.

Ze stanowiskiem oskarżonego (stworzonym na potrzeby niniejszego procesu o czym niżej) nie sposób się zgodzić. W tym zakresie zatem sąd uznał jego wyjaśnienia za niewiarygodne.

Art. 848 K.p.c. wskazuje na czynność prawną rozporządzenia rzeczą ruchomą, nie zaś na skutek rzeczowy tej czynności.

Punktem wyjścia w analizie tego zagadnienia jest definicja oświadczenia woli. Oświadczeniem woli (które jest elementem czynności prawnej) jest oświadczenie podmiotu prawa cywilnego, w wyniku którego dochodzi do powstania, zmiany bądź ustania stosunku prawnego.

Rozporządzenie rzeczą, czyli podjęcie czynności prawnej prowadzącej, np. do zbycia lub obciążenia rzeczy, wymaga złożenia oświadczenia woli przez dłużnika (właściciela zajętej ruchomości), przyjmującego postać uprawnienia kształtującego. Do rozporządzenia rzeczą niezbędne jest zatem złożenie oświadczenia woli wywołującego określone skutki prawne, w tym wypadku przeniesienie prawa własności. W niniejszej sprawie, co jest bezsporne, oskarżony jako prezes zarządu (...) sp. z o.o. takiego oświadczenia woli po zajęciu symulatora nie złożył.

Umowa przewłaszczenia została zawarta pod warunkiem. W umowie tej strony uzgodniły, że własność symulatora zostanie przeniesiona na rzecz Pożyczkodawcy w dniu popadnięcia w opóźnienie w spłacie pożyczki przez Pożyczkobiorcę. Poza sporem pozostaje okoliczność, że Pożyczkobiorca popadł w opóźnienie, ziścił się zatem warunek określony w umowie, czego konsekwencją było przejście własności symulatora na (...). Skutek ten nastąpił bez składania oświadczenia woli przez Przewłaszczającego po rozporządzeniu rzeczą.

Samego zatem przejścia własności ruchomości na rzecz (...) sp. z o.o. nie można utożsamiać z rozporządzeniem ruchomością, o którym stanowi art. 848 k.p.c. Podstawą przeniesienia własności symulatora w niniejszej sprawie była bowiem umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie zawarta w dniu 6 września 2012 r. Ponieważ warunek zawarty w umowie nastąpił, doszło do przejścia własności symulatora na rzecz (...) sp. z o.o. Tak więc ochrona wierzyciela wynikająca z art. 848 k.p.c. nie ma w niniejszej sprawie zastosowania, gdyż przepis ten wymaga rozporządzenia przez dłużnika ruchomością po jej zajęciu, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie (por. również wyrok Sądu Okręgowego w O.z dnia 17 grudnia 2013 roku w sprawie IX Ca 664/13 – portal orzeczeń). Słusznie zatem komornik, wobec stanowiska wierzyciela, umorzył postępowanie w tym zakresie (k. 278 akt KM 619/12).

Jak wskazano wyżej, zdaniem sądu, oskarżony dostosował swoje stanowisko procesowe kontestujące sprawczy zamiar do stanu niewiedzy prawnej, przywołał treść art 848 K.p.c. o bezskuteczności rozporządzenia rzeczą po zajęciu jej w drodze egzekucji, tymczasem stanowisko to pozostaje w sprzeczności, nie tylko ze stanem prawnym zaprezentowanym przez sąd wyżej, ale także i stanem świadomości prawnej oskarżonego. Zwrócić bowiem należy uwagę na pismo k. 274 akt komorniczych Km 619/12, z którego wynika, że P. D. (1) oświadcza, iż w trybie art 841 § 2 K.p.c., że spółka (...) sp. z o.o., jako dłużnik egzekwowany, nie kwestionuje przysługującego spółce (...) sp. z o.o. prawa własności symulatora lotów zajętego w ww. postępowaniu egzekucyjnym. Powyższe stanowisko oznacza, że, po pierwsze, oskarżony miał świadomość, że rozporządzenie rzeczą w dniu 6 września 2012 roku zostało dokonane przed dniem zajęcia, a zatem ma wpływ na zasadność roszczenia przeciwegzekucyjnego z art 841 K.p.c. Oświadczenie bowiem złożone w trybie art 841 § 2 K.p.c. odnosi się do powództwa z art 841 K.p.c. Gdyby oskarżony twierdził, co próbuje imputować sądowi w swoich wyjaśnieniach, że do rozporządzenia doszło w dniu 7 grudnia 2012 roku (w związku z popadnięciem w opóźnienie pożyczkobiorcy) oświadczenie jego w trybie art 841 § 2 K.p.c. nie miałyby sensu, a dodatkowo byłoby działaniem na szkodę spółki kierownej przez niego. Pozbawiałby spółkę (...) sp. z o.o. szansy na uwolnienie się z długu poprzez zaspokojenie się wierzycieli z symulatora. Innymi słowy, gdyby oskarżony deklarowaną w trakcie procesu świadomość miał przekuć na stanowisko procesowe w postępowaniu egzekucyjnym winien napisać, że jego zdaniem doszło do rozporządzenia rzeczą w dniu 7 grudnia 2012 roku, a zatem po zajęciu i komornik winien kontynuować egzekucję. Takiego jednak stanowiska nie złożył (złożył za to oświadczenie przeciwne), co podważa wprost jego wyjaśnienia w tym zakresie.

***Oprócz tego zauważyć należy, że prezesem spółki (...) sp. z o.o., spółki (...) sp. z o.o., ale także i (...) Sp. z o.o. w P. był w tym czasie oskarżony P. D. (1). (...) była podmiotem zabezpieczającym umowę pożyczki dla (...), zaś A. P. odkupiła wierzytelność wraz z przewłaszczonym zabezpieczeniem w postaci symulatora. Już sam ten mechanizm działania w wątpliwą podaje wyjaśnienia P. D. (1), że nie zamierzał uciekać***

z majątkiem spółki (...) w postaci symulatora. Po pierwsze zauważyć należy, że Spółka (...), jako zabezpieczający, w żaden sposób nie zabezpieczyła swego zabezpieczenia u (...), bądź też w innej instytucji, np ubezpieczeniowej. P. D. (1), jako prezes (...), miał przecież świadomość sytuacji finansowej spółki (...) i możliwości spłaty przez ten podmiot pożyczki na rzecz spółki (...). Danie zabezpieczenia dla tej spółki przez spółkę (...) sp. z o.o. pod tytułem darmym jest działaniem wątpliwym ekonomicznie. Oskarżony, po otrzymaniu przez spółkę (...) sp. z o.o. kwoty pożyczki, zachował się pasywnie, a następnie po przejściu własności symulatora na rzecz (...) zgłosił się do tego podmiotu, by nabyć ten sam symulator od tego podmiotu, przy czym nabywcą miała być spółka (...) sp z o.o. Zwrócić należy uwagę na wydruk korespondencji mailowej, w której to oskarżony wskazywał osobę, która będzie zawierać w imieniu spółki (...) umowę zakupu wierzytelności od (...) wraz z przeniesieniem własności symulatora. Spółka (...) nie dostała nawet propozycji, by powrotnie nabyć symulator. Skoro jego wartość wynosiła 2.100.000 zł, zaś sprzedany został razem z wierzytelnością w kwocie 697.935,56 zł (por. k. 151-154 Załącznik 1) za kwotę 690.000 zł w interesie spółki (...) było nawet ponowne jego kupienie wraz z wierzytelnością (za kwotę 690.000 zł) celem odsprzedaży z ponadmilionowym zyskiem tego symulatora. Wówczas to dodatkowo wierzyciele spółki (...) byłiby zaspokojeni. Przypomnieć bowiem należy, że oskarżony był prezesem Pożyczkobiorcy, Przewłaszczającego i nabywającego wierzytelność A. P.. Jego zachowanie wprost dowodzi, że zamierzał nabyć do spółki (...) nieobciążoną prawami osób trzecich, ani postępowaniem egzekucyjnym wartościową ruchomość. Tym samym jego zamiar ucieczki z tym przedmiotem przed wierzycielem uznać należy za jednoznaczny. Ową jednoznaczność potwierdza również dalsza chronologia czynności. W dniu 14 lipca 2013 roku spółka (...) nała wierzytelność wraz z symulatorem lotu. W dniu 15 lipca 2013 roku spółka (...) sp. z o.o. wraz ze spółką (...) sp. z o.o. podpisała porozumienie o zrzeczeniu się wzajemnych roszczeń wynikających z tej umowy. A zatem porozumienie (...) było integralną częścią pilotowaną już wcześniej wykupu wierzytelności przez spółką (...).

Już tylko tytułem dygresji zauważyć należy, że możliwe jest wyczerpanie znamion przestępstwa z art. 300 § 2 K.k. nawet w przypadku zbycia rzeczy w trakcie postępowania egzekucyjnego i możliwości kontynuowania egzekucji w trybie art. 848 K.p.c. Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 listopada 2012 roku w sprawie IV KK 259/12

Zbycie rzeczy zajętej w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie k.p.c. może wyczerpywać znamiona przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. mimo przewidzianej w art. 848 k.p.c. możliwości kontynuowania postępowania egzekucyjnego przeciwko nabywcy rzeczy, o ile zaistnieje skutek w postaci udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela.

Zważywszy jednak, co wykazano wyżej, że zbycie symulatora, nastąpiło przed jego zajęciem, tym bardziej uzasadnione jest twierdzenie o ucieczce z majątkiem. Oskarżony zatem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 K.k.

Konsekwencją przyjęcia powyższego było wydanie wyroku skaującego P. D. (1) za czyn z art. 300 § 2 K.k. Sąd w zakresie tego czynu jako względniejsze przyjął stan prawny obowiązujący do 30 czerwca 2015 roku.

Stosownie do treści art. 300 § 2 K.k. odpowiedzialności karnej podlega ten,

§ 2. Kto, w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku zajęte lub zagrożone zajęciem, bądź usuwa znaki zajęcia.

W sprawie nie budzi wątpliwości, że orzeczenie sądu polubownego (w wyniku zapisu na sąd polubowny stron) ma charakter orzeczenia sądu o jakim mowa w cytowanej regulacji. Orzeczeniu takiemu nadaje się klauzulę wykonalności i orzeczenie takie podlega wykonaniu w postępowaniu komorniczym. Stronom przysługuje na nie skarga do sądu powszechnego, spółka (...) sp. z o.o. z tej możliwości skorzystała, lecz bezskutecznie. Orzeczenie zostało skierowane do egzekucji. W trakcie toczącej się egzekucji oskarżony w dniu 6 września 2012 roku zbył symulator lotów, uniemożliwiając zaspokojenie się z tej ruchomości wierzycielowi. Działaniem tym, mając na uwadze

ustalenia dotyczące świadomości i zamiaru poczynione wyżej, oskarżony wyczerpał znamiona przypisanego mu czynu. Kwalifikacja prawna w związku z tym nie budzi wątpliwości.

***Wymierzając oskarżonemu karę, sąd miał na względzie następujące okoliczności.***

Stosownie do treści art. 53 K.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku

§ 1 Sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

§ 2. Wymierzając karę, sąd uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, popełnienie przestępstwa wspólnie z nieletnim, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego.

Stosownie zaś do treści art. 115 § 2 K.k.

§ 2. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Odnosząc się do kwestii zawinienia należy przyjąć, że oskarżony, ze względu na swój wiek w chwili popełnienia czynu zabronionego był osobą zdolną do ponoszenia odpowiedzialności karnej. Podmiotowym warunkiem odpowiedzialności w prawie karnym jest także poczytalność sprawcy czynu zabronionego, a więc zdolność do rozpoznania znaczenia czynu oraz pokierowania swoim postępowaniem. W analizowanej sprawie, co do oskarżonego brak było podstaw faktycznych do powzięcia wątpliwości, że u oskarżonego w zakresie przypisanego mu czynu stan taki wystąpił. Oskarżony miał także świadomość bezprawności swojego postępowania. Zakazy płynące z normy sankcjonowanej wyrażonej w przypisanym mu artykule, pokrywają się z zakazami moralnymi i obyczajowymi. Są one powszechne. Oprócz tego oskarżonemu można zarzucić, że naruszył tę normę, działając w normalnej sytuacji motywacyjnej. Żadne okoliczności wewnętrzne czy zewnętrzne nie zmuszały go do złamania zakazów wypływających z normy sankcjonowanej. Skala niesprostania stawianym oskarżonemu zakazom, przy pełnej możliwości wykonania tych prawnych zakazów, potwierdza wysoki stopień winy w zakresie przypisanego mu czynu.

Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez oskarżonego sąd kierował się przesłankami określonymi w art. 115 § 2 K.k. Sąd, analizując postulaty definicji legalnej zawartej w cytowanym wyżej artykule, miał na uwadze następujące okoliczności:

- a) rodzaj dobra naruszonego przestępstwem – tj. wykonalność tytułu egzekucyjnego pochodzącego z obrotu gospodarczego, a zwłaszcza fakt, że oskarżony uniemożliwił wykonanie tego tytułu podmiotowi, który stale współpracował ze spółka (...) sp. z o.o., a zatem tym samym nadużył zaufania podmiotu, z którym współpracował od kilku lat;
- b) rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem – jak wynika z ustaleń sprawy u pokrzywdzonego (...) sp. z o.o. w R. powstał stan udaremnienia wykonania tytułu wykonawczego na kwotę 125.000 USD oraz 33.534 zł (tj. łącznie około 530.000 zł);
- c) motywację działania oskarżonego, który zmierzał do udaremnienia, nie zaś jedynie uszczuplenia możliwości przeprowadzenia skutecznej egzekucji komorniczej;

d) postać zamiaru, zamiar ten był zamiarem przemyślanym. Oskarżony mając świadomość istnienia tytułu egzekucyjnego w postaci wyroku sądu polubownego, a jednocześnie mając świadomość stanu majątkowego spółki (...) sp. z o.o., podjął decyzję o zbyciu pod tytułem darmym jedynego składnika majątkowego w postaci symulatora i w tym celu przedsięwziął czynności związane z przygotowaniem prawnym tej operacji;

e) okoliczności popełnienia czynu. Operacja usunięcia majątku spółki (...) sp. z o.o. odbyła się w okolicznościach charakterystycznych dla przestępstw w białych kołnierzykach. Są to przestępstwa popełniane przez sprawców w sposób cyniczny wykorzystujących prawne niuanse dla maskowania swoich rzeczywistych przestępczych czynności.

Sąd do okoliczności obciążających opisanych w art. 53 § 2 K.k. zaliczył motywację działania oskarżonego, opisaną w kontekście art. 115 § 2 K.k.

Do okoliczności łagodzących przy wymiarze kary sąd zaliczył:

a) dotychczasową niekaralność, co przy wieku blisko 50 lat ma istotne znaczenie;

b) postawę oskarżonego w trakcie procesu. Oskarżony nie utrudniał go, nawet na żądanie przewodniczącego przedłożył kopię polisy ubezpieczeniowej, która nie została uzyskana w postępowaniu przygotowawczym;

c) właściwości i warunki osobiste; oskarżony ma wyższe wykształcenie, jest pilotem samolotów, jest żonaty, pracuje, ma dziecko na utrzymaniu. Jego pozycja w społeczeństwie jest wysoka;

W oparciu o te przesłanki, a także uwzględniając elementy prewencji ogólnej i szczególnej kary, ukształtował wymiar kar w ten sposób, że wymierzył oskarżonemu P. D. (1)

- za czyn przypisany mu w pkt 3 wyroku karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd zmienił opis czynu przypisanego oskarżonemu w ten sposób, iż przyjął, że czyn miał miejsce w okresie od 6 września 2012 roku do 7 grudnia 2012 roku. Wprawdzie do rozporządzenia rzeczą doszło w dniu 6 września 2012 roku (w kontekście art. 848 K.p.c.), to skutek rzeczowy już niezależny od oświadczenia woli oskarżonego nastąpił w dniu 7 grudnia 2012 roku. Prokurator przyjął, że skutek ten miał miejsce 6 grudnia 2012 roku. Sąd, wobec ustalenia, że do końca 3 miesiąca od zawarcia umowy, a zatem do 6 grudnia 2012 roku do godziny 24.00 pożyczkobiorca nie pozostawał w opóźnieniu. Stan opóźnienia w spłacie pożyczki powstał w dniu 7 grudnia 2012 roku o godz. 0.00. Z tym też zatem dniem przeszła na (...) sp. z o.o. własność symulatora lotów. Sąd niezależnie od ustaleń daty rozporządzenia symulatorem (tj. 6 września 2012 roku) w kontekście art. 848 K.p.c. przyjął okres przestępczego działania do 7 grudnia 2012 roku z powodu wymaganego przez ustawę karną w art. 300 § 2 K.k. skutku w postaci udaremnienia egzekucji. Nie budzi bowiem większych zastrzeżeń, że w sytuacji gdyby spółka (...) sp. z o.o. spłaciła całość pożyczki przed dniem 7 grudnia 2012 roku, nie doszłoby w sprawie do udaremnienia egzekucji, jako skutku przestępstwa z art. 300 § 2 K.k., a co najwyżej czyn ten należałoby rozpatrywać w kontekście usiłowania z art. 13 § 1 K.k. Mając to na uwadze, sąd za okres popełnienia przestępstwa przyjął czas od 6 września 2012 roku do 7 grudnia 2012 roku.

Sąd wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na podstawie art. 69 § 1 i 2 K.k. i art. 70 § 1 pkt 1 K.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku. Podstawą orzeczenia tego środka było ustalenie, że oskarżony ma blisko 50 lat, ustabilizowaną pozycję życiową, nie był do tej pory skazany. Wszystkie te przesłanki przemawiają za stwierdzeniem, że cele kary pozbawienia wolności zotaną osiągnięte mimo jej niewykonywania. Okres probacji sąd ukształtował na poziomie 3 lat. Takie oznaczenie wynika z ustalenia, że oskarżony wprawdzie nie był wcześniej karany to, zdaniem sądu, wymaga dłuższej stymulacji, a to z powodu ustalenia, że oskarżonemu przypisano przestępstwo ucieczki z majątkiem i to znacznej wartości, oskarżony ma do wykonania srodek karny o znacznym rozmiarze, a nadto w postępowaniu toczącym się przed sądem gospodarczym orzeczono wobec niego zakaz zajmowania stanowisk managerskich w spółkach handlowych. Zdaniem sądu, powyższe ustalenia rzutują na ocenę sylwetki oskarżonego, a tym samym przesądzają o konieczności dłuższej niż minimalnej stymulacji.

Sąd orzekł o naprawieniu szkody na rzecz (...) sp. z o.o. w R. poprzez zapłatę kwoty 125.000 USD oraz kwoty 33.534 zł zastrzegając, że spełnienie świadczenia przez dłużnika egzekwowanego wykonywanego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. 41/11; S.A. 206/11/W zwalnia oskarżonego od wykonania przedmiotowego środka (zobowiązanie in solidum)

Podstawą tego orzeczenia był art. 46 § 1 K.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku. Zdaniem sądu, rozstrzygnięciu takiemu nie sprzeciwia się klauzula antykumulacyjna tytułów egzekucyjnych. Zgodnie bowiem z treścią art. 415 § 1 K.p.k. zd. 2 nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono.

Zauważyć należy, że zgodnie z treścią art. 415 § 1 zd. 2 K.p.k. mowa jest o roszczeniu wynikającym z popełnienia przestępstwa. A zatem to źródło powstania wierzytelności (contract bądź delict) decyduje o tożsamości przedmiotowej roszczenia, a tym samym o wykluczeniu wydawania drugiego tytułu prawnego. W sytuacji jeśli źródłem w jednym przypadku będzie kontrakt (bądź quasi kontrakt), zaś w innym delikt (bądź quasi delikt), bądź też inny delikt niebędący przypisanym oskarżonemu przestępstwem, nie ma tożsamości roszczenia nawet przy tożsamości kwoty zasądzanej w obu tytułach.

Zauważyć należy, że sąd zobowiązał P. D. (1) do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem. Dotychczas pokrzywdzony dysponował tytułem prawnym przeciwko spółce (...) sp. z o.o. a zatem przeciwko innemu podmiotowi prawnemu. Nie można zatem mówić w tym przypadku o dublowaniu się tożsamych tytułów, bowiem zupełnie inny podmiot jest dłużnikiem. Nie wykazano także w przedmiotowym procesie kontradiktoryjnym, by istniały inne tytuły egzekucyjne o tożsamości podmiotowej i przedmiotowej. Sąd, by zapobiec jednak dwukrotnemu prowadzeniu ewentualnej skutecznej egzekucji wprowadził do tytułu prawnego zastrzeżenie, że spełnienie przez dłużnika egzekwowanego świadczenia egzekwowanego na mocy tytułu egzekucyjnego w postaci wyroku sądu polubownego zwolni oskarżonego od wykonania tego środka karnego. W tym przypadku jest to tzw. zobowiązanie in solidum, tzw. solidarność nieprawidłowa. Solidarność (prawidłowa) w tym przypadku nie występuje, ponieważ są różne źródła tych zobowiązań. W przypadku wyroku sądu polubownego źródłem zobowiązania na podstawie którego zasądzono należność był kontrakt (umowa o zarządzanie), natomiast w przypadku oskarżonego, źródłem jego zobowiązania jest delikt (przypisane mu przestępstwo). Ta różnorodność źródeł zobowiązaniowych uniemożliwia przyjęcie solidarności prawidłowej. Solidarność (prawidłowa) wynika, bądź z czynności prawnej, bądź z ustawy (por. art. 369 K.c.). W tym przypadku ani czynność prawna, ani ustawa solidarności nie wprowadza, stąd zobowiązanie in solidum.

Nie budzi wątpliwości, że skoro dopuszczalne jest w trybie art. 46 K.k. orzekanie solidarności, nie ma żadnych przeciwwskazań, by orzekać in solidum (o solidarności nieprawidłowej). Wyłączenie przepisów prawa cywilnego jest ściśle określone w zdaniu drugim art. 46 § 1 K.k. i nie obejmuje zobowiązań in solidum czy solidarnych.

Sąd orzekając obowiązek naprawienia szkody, uznał, że oskarżony swoim postępowaniem udaremnił zaspokojenie wierzyciela, a tym samym jego postępowanie pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą, w postaci braku wyegzekwowania tytułu prawnego.

Sąd orzekając obowiązek naprawienia szkody, powielił to świadczenie, którego wykonanie udaremnił oskarżony. Dotyczy to wszystkich należności z wyroku sądu polubownego, tak gdy chodzi o należność główną, jak i koszty postępowania oraz koszty zastępstwa procesowego. Sąd należność główną zasądził tożsamo jak sąd polubowny, tj. w dolarach amerykańskich. Zasądzenie jej po przeliczeniu na PLN, byłoby czynnością nieprawidłową. Należność bowiem wynikająca z wyroku sądu polubownego określona może być na PLN w momencie wykonywania egzekucji. To wówczas po kursie NBP będzie przeliczana przez komornika. Podobnie zresztą jak i należność egzekwowana przez komornika na podstawie wyroku z niniejszej sprawy. Po drugie zwrócić należy uwagę na zasadę walutowości (art. 358 K.c.) i jego zmianę wchodzącą w życie z dniem 24 stycznia 2009 roku. Od tego czasu brak jest podstaw do kwestionowania tego typu tytułów. Już Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2011 roku w sprawie IV CSK 75/11 stwierdził: Spełnienie

świadczenia wyrażonego w walucie obcej przez zapłatę w pieniądzu polskim jest dopuszczalne, o ile strony wyraziły na to zgodę, modyfikując choćby przez czynności konkludentne, treść łączącego ich zobowiązania, zaś w razie procesu sądowego, jeśli dłużnik uznał powództwo wywiedzione w złotych polskich.

W tym stanie rzeczy, zasądzenie naprawienia szkody, poprzez powielenie kwot wyroku sądu polubownego w jedyny sposób pozwoliło zachować zbieżność tytułów przy wskazanej wyżej solidarności nieprawidłowej, by na etapie postępowania wykonawczego nie powstawały wątpliwości w zakresie kwot egzekwowanych kwot i poziomu należności umarzającej postępowanie.

By wzmocnić walor wychowawczy kary pozbawienia wolności (warunkowo zawieszanej w wykonaniu), sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w liczbie 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na 200 zł. Podstawą wymierzenia kary grzywny był art. 71 § 1 K.k. i art. 33 § 1 i 3 K.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku. O liczbie stawek dziennych zdecydowały te same dyrektywy sądowego wymiaru jak przy karze pozbawienia wolności. O wielkości zaś stawki dziennej zdecydowały możliwości zarobkowe i majątkowe oskarżonego. Jak wynika z ustaleń sądu, wprawdzie oskarżony w chwili obecnej zarabia 1800 zł, to jednak, zdaniem sądu, dochód ten nie odpowiada możliwościom zarobkowym oskarżonego. Zdaniem sądu, pilot cywilny, dodatkowo z certyfikatem instruktora, ma możliwości zarokowania na poziomie kilkudziesięciu tysięcy złotych miesięcznie. Okoliczność deklarowanego wynagrodzenia, w żaden sposób nie neguje poziomu stawki przyjętego przez sąd. Ustawa bowiem wskazuje, że o wysokości stawki dziennej, decydują nie tylko sytuacja finansowa, lecz i możliwości zarobkowe, a te stanowią wypadkową wykształcenia, branży działania, stanu zdrowia. W analizowanym przypadku nic nie sprzeciwia się ukształtowaniu wartości jednej stawki dziennej na poziomie 200 zł. Sąd grzywny nie orzekł na podstawie art. 33 § 2 K.k. Grzywnę tę orzeka się wówczas, gdy sprawca działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, albo korzyść taką osiągnął. Cel korzyści majątkowej, jako element dążania sprawcy, musi wynikać ze znamion czynu zabronionego, a w sytuacji jeśli nie wynika ze znamion, musi być wprost ujęty w opisie czynu. W analizowanej sprawie cel osiągnięcia korzyści majątkowej nie wynika ze znamion przestępstwa z art. 300 § 2 K.k., nie został również ujęty w treści opisu czynu, ani przez prokuratora, ani przez sąd. Korzyścią majątkową jest bowiem zwiększenie aktywów, albo zmniejszenie pasywów. Przestępstwo ucieczki z majątkiem ani nie powiększa aktywów, ani nie zmniejsza aktywów. Firma (...) sp. z o.o. w dalszym ciągu miała pasywa w postaci zobowiązań. Nie zwiększyły się też jej aktywa.

Sąd na podstawie art. 627 K.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 4 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym wymierzył mu opłatę w kwocie 2300 zł. Podstawą faktyczną tego rozstrzygnięcia było ustalenie, podobnie jak w przypadku kary grzywny, że oskarżony, jako pilot lotniczy cywilny z uprawnieniami instruktora, ma możliwości zarobkowania na poziomie kilkudziesięciu tysięcy złotych miesięcznie. Obciążenie go zatem wydatkami związanymi z orzeczeniem skazującym i wymierzenie mu opłaty karnej nie sprzeciwia się tym możliwościom zarobkowym. Brak jest podstaw, by podatnicy ponosili te koszty.

W zakresie uniewinnienia sąd wydatkami tymi obciążył Skarb Państwa (pkt. 6 wyroku).

W odsieniu do kosztów oskarżyciela posiłkowego, sąd zasądził od oskarżonego na rzecz (...) sp. z o.o. w R. kwotę 1623,60 zł tytułem zwrotu wynagrodzenia za pełnomocnika. Kwota ta wynika z iloczynu liczby dni rozprawy i stawki przyjętej w rozporządzeniu.

SSR del. do SO Jacek Bytner